

Štát - Poľská republika (Poľsko) :)

Dejiny

V 6. storočí - územie dnešného Poľska bolo osídlené slovanskými kmeňmi.

V 10. storočí - ich zjednotením vznikol Poľský štát. Vo vojnách s českým štátom a Nemeckou ríšou sa postupne jeho územie rozširovalo, reakciou na boj s rádom nemeckých rytierov bola únia s Litvou a postupná inkorporácia Litvy do Poľska.

Od 17. storočia - vďaka postupnému úpadku centrálnej kráľovskej moci sa Poľsko stávalo stále viac predmetom expanzie susedných štátov, ktorá vyvrcholila rozdelením Poľska na tri časti a ukončením samostatnej existencie Poľského štátu.

Po Napoleonských vojnách - vzniklo v pruskej časti Poľska autonómne Poľské kráľovstvo s ruským cárom ako hlavou štátu.

Po roku 1918 - prišlo k obnoveniu poľského štátu, ktorý si vo vojne so sovietskym štátom nielenže zachoval samostatnosť, ale v roku 1920 rozšíril svoje územie aj na časť Ukrajiny.

Roku 1921 - v spore s Litvou získalo Poľsko aj jej hlavné mesto Vilnius.

Roku 1939 - bolo poľské územie rozdelené medzi nacistické Nemecko a Sovietsky zväz (ZSSR).

Po 2. svetovej vojne - došlo k obnove Poľska. Západné hranice Poľska boli posunuté na líniu Odra-Nisa a východné oblasti medzivojnového Poľska boli rozdelené medzi Ukrajinu a Bielorusko.

V rokoch 1947-1989 - vládol v Poľsku komunistický režim, ktorý bol od konca 70. rokov narušený aktivitou nezávislého odborového hnutia Solidarita.

Roku 1989 - sa konali prvé čiastočne slobodné voľby. Tadeusz Mazowiecki (1927) sa stal prvým nekomunistickým predsedom vlády v sovietskom bloku.

Roku 1990 - Mazowiecki rezignoval na svoju funkciu. Prezidentom Poľska sa stal Lech Walesa (1943).

Roku 1993, 18. septembra - opustil Poľsko posledný sovietsky vojak.

Roku 1994, 1. februára - vstúpila do platnosti dohoda o pridružení k Európskej únii (EÚ).

Roku 1995

- **k 1. januáru** - bolo v súvislosti so stabilizáciou hospodárstva v posledných rokoch prevedené prehodnotenie zlotého v pomere 1:10 000,

- **19. novembra** - v prezidentských voľbách bol novým poľským prezidentom zvolený na ďalších päť rokov kandidát postkomunistickej ľavice Alexander Kwaśniewski (1954).

Roku 1999 - sa krajina stala členom Severoatlantickej aliancie (NATO).

Roku 2004 - sa krajina stala členom EÚ.

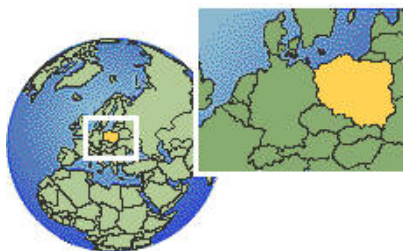
Poliaci

Slovanský národ v Poľsku, roztrúsený aj v iných európskych krajinách ale aj v zámorí. Po 2. svetovej vojne došlo k veľkej migrácii Poliakov do oblastí osídlených od 12.-13. storočia prevažne Nemcami (západné a severné Poľsko), prišlo tiež množstvo repatriantov zo ZSSR. Naproti tomu sa vrátili veľké skupiny Bielorusov a Ukrajincov. Poľsko sa tak stalo v podstate jednonárodným štátom. Jazyk patrí k západnej skupine slovanských jazykov indoeurópskej rodiny; má niekoľko spoločných len málo odlišných dialektov. Je to silne katolícky národ (pápež Ján Pavol II. bol Poliak) kresťanstvo od 10. storočia. Poliaci sú potomkovia slovanských kmeňov, ktoré na území Poľska sídlili už po začatí nášho letopočtu. V priebehu formovania poľského štátu (10.-11. storočie) vznikla i poľská národnosť, ktorej etnickým základom boli Mazurovia, Pomorania, Slezania, Vislania a iní. V dobe feudálnej rozdrobenosti (11.-13. storočie) sa politicky osamostatnili teritoriálne skupiny, na ich základoch neskôr vznikli etnografické skupiny Poliakov (Kabušovia a iní). Koncom 12. storočia začala germanizácia západného Poľska, a naopak od 14. storočia sa Poliaci šírili ďalej na východ, časť oblastí v Litve, Bielorusku a iné bola popoľštená. V rámci mnohonárodného štátu prebehol proces národnej konsolidácie, spomalený tzv. trojitým delением Poľska medzi Prusko, Rakúsko a Rusko (1772, 1793 a 1795). V rámci Poľska sa rozširovalo päť základných etnografických oblastí: Veľkopoľsko, Malopoľsko, Sliezske, Mazovsko a Pomorie. Rozdiely medzi nimi

sa od konca 19. storočia stierajú.

Mali by ste vedieť, že:

- Poliak Lukaseiwicz Ignacy (1822-1882) vynašiel petrolejovú lampu.

Ako sa správať v cudzine

Zdroje

Prevzaté a upravené z:

- James Hugnes, *Velká všeobecná ilustrovaná encyklopédia*, Mladé letá 2002, ISBN 80-06-01235-0,
- Václav Hubinger, František Honzák, Jiří Polišenský, *Národy celého světa*, Mladá fronta, Praha 1985,
- Anton Matula, László Mari, Ladislav Tolmáči, Terézia Tolmáčiová, *Lexikón štátov a území sveta*, MAPA Slovakia Bratislava 2001, ISBN 80-8067-023-4.

Zdroje obrázkov

- Vlajky prevzaté a upravené z: <http://www.statnevlajky.sk/>,
- Polohy štátov prevzaté a upravené z: <http://www.zemepis.com/A-Z.php>,
- Mapy prevzaté a upravené z: <http://www.ezilon.com/maps/>.